Oponentský posudek bakalářské práce

Název bakalářské práce: ***Vliv sukcesivního bilingvismu a akulturačních procesů na pojetí osobnosti migranta***

Autorka bakalářské práce: ***Maria Tyulkina***

Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Dana Bittnerová, Ph.D.

Oponentka bakalářské práce: Mgr. Markéta Levínská, Ph.D.

Bakalářská práce se zabývá akulturací adolescentů do hostitelské země a problematikou osvojování si druhého jazyka. V teoretické části je rozebírána problematika bilingvismu, za jakých okolností lze hovořit o bilingvismu, jaký vliv má osvojování si druhého a dalšího jazyka na kognitivní funkce jedince. Je zde představeno starší pojetí, které upozorňovalo na možné negativní aspekty bilingvní výchovy i moderní pojetí zdůrazňující její pozitivní důsledky na vývoj jedince a jeho uplatnění ve společnosti. Studentka popisuje, jaké typy osobností lze vzhledem k osvojování si další kultury sledovat. Druhá část teorie se zabývá problematikou dospívání z hlediska vytváření sebepojetí a identity. Jeden z důležitých poznatků této části je, že na rozdíl od běžných adolescentů, jedinec, který dospívá v hostitelské zemi, nemá potřebu separace od původní rodiny. Naopak, jeho původní rodina mu slouží jako opora při překonávání kulturního šoku, který nastává při střetu různorodých kulturních hodnot původní a hostitelské země. Tudíž lze předpokládat, že tato situace bude mít vliv na zakládání prokreační rodiny.

Praktická část byla provedena kvalitativním způsobem výzkumu, formou polostrukturovaných rozhovorů. Informanti byli ve věku 25-30 let s tím, že do České republiky přišli studovat v období dospívání a jsou rusky mluvící. Z osmi rozhovorů studentka použila šest. Důvodem redukce byla jejich nedostatečná reflektivita. Obsah rozhovorů studentka vložila do příloh a v samotné praktické části se věnovala srovnání výsledků svého výzkumu s teoretickou částí. Sledovala způsob osvojování si českého jazyka, vzájemné ovlivňování ruštiny a češtiny. Zabývala se specifiky řeči bilingvních jedinců jako jsou interference, jazykové výpůjčky, přepínání jazykového kódu. Dále zkoumala jazykové nuance, vyrovnávání se se slangem, myšlením v jazyce. Badatelka nezůstala pouze u sledování jazyka, ale i s identifikací se s kulturou hostitelské země.

Obsah práce je pro českého čtenáře zajímavý nejen tím, že je zde ukázáno, jak je přijímán cizinec do české společnosti, ale co je cizinci vnímáno jako „nekulturní“. Ve výsledku se ovšem zdá, že míra hodnocení „nekulturnosti druhých“ je dána mírou negativních zkušeností během individuálních interakcí.

Formální stránka bakalářské práce: Text je strukturován dle standardních požadavků, které jsou na tento typ práce kladeny. Rozsahově jsou teoretická a empirická část vyrovnané a dostačující. Práce obsahuje metodologickou část, která seznamuje s designem výzkumu. V příloze jsou shrnuty příběhy jednotlivých informantů. Studentka cituje správně, používá cizojazyčnou literaturu, množství literatury je dostatečné. Práce je na dobré stylistické úrovni, jediným negativem jsou občasné překlepy. Práci by prospělo jedno důkladné pročtení pro jejich eliminaci. Na místo slovního spojení *vzorky chování* (s. 21) je vhodnější použit *vzory chování* či *vzorce* (dle významu), dále *bezpečnou* a ne

bezpečnostní vazbu. Osobně bych subkapitolu *Rodina* zařadila bezprostředně po subkapitole *Socializace a enkulturace*, zdá se mi to pro čtenáře příhodnější.

Otázky k obhajobě: Studentka provedla smysluplné srovnání mezi teorií a praxí, ale pro čtenáře, který není podrobněji seznámen se všemi informacemi, není zřejmé, proč dochází k diferenciaci jednotlivých informantů; proč Irina má tendenci se stát ruskou patriotkou a proč Raja ne? Proč je Timur dle Bochnera syntézním typem osobnosti a Irina kontrastní? Zajímalo by mne, zda lze najít nějaké momenty během akulturace, které by mohly mít výrazný vliv na postoje informantů.

Celkové shrnutí: Bakalářská práce je pěkně strukturovaná, teorie a praktická část tvoří logický celek. Bylo nasbíráno dostatečné množství dat a tato data jsou přesvědčivě prezentována. Formulované cíle byly splněny. Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Hradci Králové 30. 8. 2013 Mgr. Markéta Levínská, Ph.D.